

7.6.2017

Viite: Lausuntopyyntö VM 087:00/2015

Ammattiliitto Pron lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sijoituspalvelulain muuttamisesta, laiksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi sijoituspalvelulain muuttamisesta, laiksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi.

LAUSUNTO:**Sijoituspalveluyritysten hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset**

Direktiivin johdannon kohdan 53 mukaan:

”On tarpeen vahvistaa sijoituspalveluyritysten, säänneltyjen markkinoiden ja raportointipalvelujen tarjoajien ylimpien hallintoelinten roolia yritysten järkevän ja vakaan hoidon varmistamisessa sekä markkinoiden eheyden ja sijoittajien etujen edistämisessä. Sijoituspalveluyrityksen, säänneltyjen markkinoiden ja raportointipalvelujen tarjoajien ylimmän hallintoelimen olisi varattava aina riittävästi aikaa ja sillä olisi oltava kokonaisuutena riittävästi tietoja, taitoja ja kokemusta, jotta se kykenee ymmärtämään yrityksen toimintaa, tärkeimmät riskit mukaan luettuina. Jotta välttyttäisiin ryhmäajattelulta ja helpotettaisiin itsenäistä mielipiteenmuodostusta ja kriittistä kyseenalaistamista, ylimpien hallintoelinten olisi oltava riittävän heterogeenisiä jäsentensä iän, sukupuolen, maantieteellisen jakautumisen sekä koulutus- ja ammattitaustan suhteen edustaakseen erilaisia mielipiteitä ja kokemuksia. Työntekijöiden edustusta ylimmissä hallintoelimissä voitaisiin myös pitää myönteisenä keinona lisätä monimuotoisuutta, sillä näin lisätään uusi keskeinen näkökulma ja aitoa tietämystä yritysten sisäisestä työskentelystä. Monimuotoisuuden olisi sen vuoksi

oltava yksi ylimpien hallintoelinten kokoonpanon perusteista. Monimuotoisuuteen olisi kiinnitettävä huomiota myös yleisemmin yritysten rekrytointipolitiikassa. Rekrytointipolitiikan olisi esimerkiksi kannustettava yrityksiä valitsemaan ehdokkaita esivalinnan jälkeen laadituista luetteloista, joissa molemmat sukupuolet ovat edustettuina. Yritysten ohjaus- ja hallintojärjestelmien johdonmukaisuuden vuoksi on toivottavaa yhdenmukaistaa sijoituspalveluyrityksiä koskevat vaatimukset mahdollisimman pitkälti direktiiviin 2013/36/EU sisältyvien vaatimusten kanssa.”

Voimassa olevan sijoituspalvelulain 7 luvun 8 § 2 momentin mukaan sijoituspalveluyritykseen sovelletaan, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 ja 8 luvussa säädetään. Luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 2 §:ssä säädetään, että ”hallituksen on hyväksyttävä luottolaitokselle toimintaperiaatteet, joilla edistetään hallituksen kokoonpanon monimuotoisuutta. Hallituksen on hyväksyttävä luottolaitokselle tavoite sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta hallituksessa sekä laadittava toimintaperiaatteet, joilla tavoite saavutetaan ja ylläpidetään”.

Esityksen mukaan lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 b luku sijoituspalveluyrityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmistä. Ko. luvun ehdotetussa pykälässä säädettäisiin pääosin nykyistä 7 luvun 8 §: 2 momenttia vastaavasti luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 1-3 ja 5-7 §:n ja 8 luvun säännösten soveltamisesta sijoituspalveluyrityksiin.

Pro katsoo, että hallituksen kokoonpanon monimuotoisuus on tärkeä tavoite, jotta voitaisiin välttää ryhmähenkiajattelua ja edistettäisiin itsenäistä ja kriittistä mielipiteenmuodostusta. Jotta MIFID 2 direktiivin johdannon kohdassa 53 asetetut tavoitteet täyttyisi paremmin olisi luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 2 §:n syytä ottaa maininta myös siitä, että ”Työntekijöiden edustusta ylimmissä hallintoelimissä voitaisiin myös pitää myönteisenä keinona lisätä monimuotoisuutta, sillä näin lisätään uusi keskeinen näkökulma ja aitoa tietämystä yritysten sisäisestä työskentelystä.”

Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen, pätevyysvaatimukset ja henkilöstön arviointijärjestelmät

Direktiivin johdannon kohdan 79 mukaan

”Sijoitustuotteiden monimutkaisuuden ja niiden suunnitteluun liittyvän jatkuvan innovoinnin vuoksi on niin ikään tärkeää varmistaa, että yksityisasiakkaille sijoitustuotteita koskevaa neuvontaa antavalla tai niitä myyvällä henkilöstöllä on tarjottuihin tuotteisiin liittyvät asianmukaiset tiedot ja taidot. Sijoituspalveluyritysten olisi annettava henkilöstölleen riittävästi aikaa ja resursseja saada tällaiset tiedot ja taidot sekä soveltaa niitä palvelujen tarjoamiseen asiakkaille.”

Direktiivin 24 artiklan 10 kohdan mukaan

”Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa asiakkaille sijoituspalveluja, on varmistettava, että se ei palkitse tai arvioi henkilöstöään tavalla, joka on ristiriitainen suhteessa sen velvoitteeseen toimia asiakkaidensa edun mukaisesti. Se ei erityisesti saa ottaa käyttöön palkitsemista, myyntitavoitteita tai muita seikkoja koskevia järjestelyjä, jotka voisivat kannustaa sen henkilöstöä suosittelemaan tiettyä rahoitusvälinettä yksityisasiakkaalle, kun sijoituspalveluyritys voisi tarjota toista rahoitusvälinettä, joka paremmin vastaisi asiakkaan tarpeita.”

Direktiivin 25 artiklan mukaan

”Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että sijoituspalveluyritykset varmistavat ja osoittavat toimivaltaisille viranomaisille pyynnöstä, että luonnollisilla henkilöillä, jotka antavat sijoitusneuvontaa tai tietoa rahoitusvälineistä, sijoituspalveluista tai oheispalveluista asiakkaille sijoituspalveluyrityksen lukuun, on tarvittava tietämys ja pätevyys 24 artiklan ja tämän artiklan mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi. Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen tietämyksen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet.”

Pro pitää hyvänä, että ehdotettuun kansalliseen lainsäädäntöön ei esitetä erityisiä ammattitutkintovaatimuksia vastaavia pätevyysvaatimuksia. On tärkeää huomata, että työntekijät voivat saavuttaa riittävät tiedot ja pätevyyden myös käytännön kokemuksen myötä. Tällä hetkelläkin alan työnantajajärjestö on jo pitkään suositellut jäsenilleen, että kaikki sijoituspalvelutehtävissä toimivat suorittavat joko sijoituspalvelututkinnon tai sitä vaativamman sijoitusneuvojan tutkinnon. Järjestelmä on ollut joustava ja siinä on riittävästi tapauskohtaista harkintaa.

Vaikuttaisi siltä, että ehdotetussa sijoituspalvelulaisissa ei ole huomioitu MIFID 2 direktiivin johdannon kohdassa 79 olevaa mainintaa siitä, että ”Sijoituspalveluyritysten olisi annettava henkilöstölleen riittävästi aikaa ja resursseja saada tällaiset tiedot ja taidot sekä soveltaa niitä palvelujen tarjoamiseen asiakkaille.” Pro katsoo, että on tärkeää turvata, että sijoituspalveluyritykset antavat henkilöstölleen myös riittävästi aikaa ja resursseja hankkia riittävät tiedot ja taidot sekä soveltaessaan niitä sijoituspalvelutehtäviä suorittaessaan. Tämä tukisi myös sijoittajansuojaa. Pro katsoo, että esitettyyn sijoituspalvelulain 7 luvun 2 §:n olisi syytä lisätä edellä mainittu MIFID 2 direktiivin johdannon kohdassa 79 oleva maininta henkilöstölle annettavasta riittävästä ajasta ja resursseista.

Toiseksi sijoittajansuojaa tukisi myös se, että ehdotetussa kansallisessa lainsäädännössä huomioitaisiin paremmin direktiivin 24 artiklassa oleva maininta siitä, että ”sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa asiakkaille sijoituspalveluja, on varmistettava, että se ei - - arvioi henkilöstöään tavalla, joka on ristiriitainen suhteessa sen velvoitteeseen toimia asiakkaidensa edun mukaisesti.” Yrityksien soveltamat suoriutumisen arviointijärjestelmät eivät saisi myöskään olla sellaisia, että henkilöstöllä ei ole riittävästi aikaa ja resursseja hoitaa tehtäviään huolellisesti. Näin Pro esittää, että sijoituspalvelulain 10 luvun 6 § 7 momenttiin tehtäisiin seuraava lisäys: ”Sijoituspalveluyrityksellä ei saisi olla sellaisia henkilöstön arviointijärjestelmiä, jotka

johtavat siihen, että henkilöstöllä ei ole riittävästi aikaa suorittaa sijoituspalvelutehtäviä riittävän huolellisesti”.

Helsingissä 7.6.2017

Ammattiliitto Pro

Antti Hakala
johtaja

Jarmo Paananen
sopimuslavastaava, lakimies